

Hội thảo khoa học Dự án “Nghiên cứu liên ngành về gia đình nông thôn Việt Nam trong chuyển đổi” tại Cần Thơ

Trong khuôn khổ dự án “Nghiên cứu liên ngành về gia đình nông thôn Việt Nam trong chuyển đổi” do GS.TS Trịnh Duy Luân làm Chủ nhiệm, hợp tác với Viện Gia đình và Giới, Viện Dân tộc học, Institute of Thematic Research thuộc Đại học Linköping và Trung tâm nghiên cứu châu á thuộc Đại học Goteborg, Thụy Điển, từ ngày 29 đến 31 tháng 8 năm 2007, Viện Xã hội học phối hợp với Học viện Chính trị Khu vực IV, tổ chức hội thảo “Gia đình Nông thôn Việt Nam trong chuyển đổi” tại Cần Thơ.

Tham dự hội thảo, ngoài các cán bộ của Học viện Chính trị Khu vực IV. Tham dự Hội thảo có các đại biểu đến từ Học viện Chính trị Khu vực IV, các Viện tham gia dự án, còn có đại biểu Hội Xã hội học Việt Nam; Viện Khoa học xã hội vùng Nam Bộ; Trường Đại học Khoa học xã hội và Nhân văn thành phố Hồ Chí Minh; ủy ban Dân số Gia đình và Trẻ em thành phố Cần Thơ; Đại học Cần Thơ; Trường Chính trị Hậu Giang; Trường Chính trị Cần Thơ; Hội Liên hiệp phụ nữ Cần Thơ; ủy ban Nhân dân, Đảng ủy, Hội Phụ nữ xã Phước Thạnh, huyện Châu Thành, tỉnh Tiền Giang (địa bàn nghiên cứu của Dự án).

Khai mạc Hội thảo, TS Phạm Đình Huỳnh - Giám đốc Học viện Chính trị Khu vực IV, thay mặt Ban Tổ chức Hội thảo phát biểu đề dẫn về chủ đề Nghiên cứu về gia đình nông thôn Việt Nam trong bối cảnh hiện nay ở Việt Nam. Tiếp theo là các báo cáo do các nghiên cứu viên của Dự án trình bày. Mục tiêu của hội thảo là trình bày kết quả nghiên cứu tới các nhà hoạch định chính sách kinh tế xã hội địa phương, các học giả, các nhà chính trị và các giảng viên khu vực miền Nam. Đồng thời, hội thảo cũng tạo một diễn đàn để đại biểu địa phương và các học giả

thảo luận, trao đổi ý kiến về các kết quả nghiên cứu, hướng áp dụng các kết quả nghiên cứu vào hoạch định chính sách địa phương, giúp các tác giả bổ sung, điều chỉnh các nhận định cho các phát hiện của báo cáo.

Có 14 báo cáo được trình bày tại hội thảo, đề cập đến diện rộng các vấn đề khác nhau của gia đình nông thôn Việt nam nói chung và Tiền Giang nói riêng: mô hình tìm hiểu và quyết định hôn nhân, sự hình thành gia đình, tuổi kết hôn lần đầu, quyền lực vợ chồng, các khía cạnh về quan hệ tình dục, hôn nhân Đài Việt, phong tục cưới hỏi, giáo dục con cái, bạo lực gia đình, quan niệm về gia đình và hạnh phúc gia đình, vai trò của dòng họ, việc làm và nghề nghiệp... Các báo cáo được viết trên cơ sở dữ liệu khảo sát được thu thập từ 899 trường hợp của 3 tỉnh nghiên cứu: Yên Bái (2004), Tiền Giang (2005) và Thừa Thiên - Huế (2006).

Hội thảo đã cung cấp các thông tin, số liệu và nhận định bổ ích, đáng tin cậy cho các nhà lãnh đạo địa phương; là tài liệu tham khảo cho việc giảng dạy và học tập của giảng viên và sinh viên các trường chính trị, đại học khu vực phía Nam; mang lại tầm nhìn đa chiều, cập nhật về gia đình nông thôn cho các doanh nghiệp, cơ quan báo chí, kinh tế khu vực này.

Trong thời gian tới, một hội thảo tương tự sẽ được tổ chức tại Thừa Thiên - Huế, địa điểm diễn ra cuộc khảo sát năm 2006, với sự hợp tác của Đại học Nông lâm Huế.

Trần Thị Minh Thi

Hội thảo “Xây dựng Chương trình quản lý Khoa học xã hội”

Ngày 31/7/2007, trong khuôn khổ hợp tác Dự án “Hỗ trợ tổng kết 20 năm đổi mới ở Việt Nam” giữa Viện Khoa học xã hội Việt Nam với Chương trình Phát triển Liên Hợp quốc và cơ quan Hợp tác Phát triển Quốc tế Thụy Điển, Viện Xã hội học đã tổ chức Hội thảo “*Xây dựng Chương trình quản lý*

Khoa học xã hội". Mục đích của hội thảo này nhằm giới thiệu nội dung, cách thức ứng dụng chương trình quản lý trong môi trường có kiểm soát (MSP và PRINCE2TM) đối với công tác quản lý ở các viện nghiên cứu.

Tham dự Hội thảo có ông Eddie Borup - Cố vấn quốc tế, ông Arnaldo Pellini - Chuyên gia Chương trình Phát triển quốc tế, PGS.TS Vũ Tuấn Huy - Phó Viện trưởng Viện Xã hội học, kiêm Trưởng ban điều hành dự án giai đoạn 2, cùng Ban Lãnh đạo Viện và các cán bộ tham gia dự án. GS.TS Trịnh Duy Luân - Viện trưởng Viện Xã hội học phát biểu khai mạc và chủ trì hội thảo.

Sau khi đại diện Viện Xã hội học trình bày về cách tiếp cận của Viện Xã hội học đối với các đề tài, dự án cấp Viện, cấp Bộ, cấp Nhà nước, cấp Quốc tế, các đại biểu đã trao đổi về các vấn đề có liên quan như: tài chính, ngân sách, cách phân bổ thời gian, tiến độ thực hiện, tinh thần nghiên cứu của các cán bộ dự án... Các cán bộ lãnh đạo và cán bộ nghiên cứu của Viện Xã hội học cũng trao đổi kinh nghiệm và ý kiến của mình về những khó khăn, thuận lợi; tích cực và hạn chế trong thực tế công tác quản lý tại Viện.

Tại hội thảo, ông Eddie Borup giới thiệu nội dung và cách thức ứng dụng chương trình quản lý trong môi trường có kiểm soát (MSP và PRINCE2TM) đã được ứng dụng ở một số nước phương Tây. Việc thực hiện các nguyên tắc quản lý theo MSP và PRINCE2TM sẽ giúp cho Viện Xã hội học quản lý tốt hơn các dự án nghiên cứu, chú trọng chất lượng, đồng thời tiến hành các dự án theo một quy trình tối ưu, để đạt được mục tiêu đề ra một cách nhanh chóng, hiệu quả nhất, đồng thời đáp ứng được yêu cầu của các đơn vị tài trợ.

Chương trình này đang được triển khai tại Viện Khoa học xã hội Việt Nam, với 6 Viện tham gia áp dụng thí điểm. Sau đó sẽ áp dụng cho tất cả các đơn vị trực thuộc

Viện Khoa học xã hội Việt Nam.

Lê Thị Hoa

Hội nghị Công tác Tạp chí của Viện Khoa học xã hội Việt Nam

Trong các ngày 20 và 21 tháng 09 năm 2007 tại thành phố Huế, Liên chi hội Nhà báo Viện Khoa học xã hội Việt Nam đã tổ chức Hội nghị Công tác Tạp chí năm 2007. Tham dự Hội nghị có đại diện lãnh đạo và các cơ quan chức năng Viện Khoa học xã hội Việt Nam, các nhà khoa học là Viện trưởng các viện nghiên cứu khoa học xã hội và nhân văn của Viện Khoa học xã hội Việt Nam, các Tổng biên tập và cán bộ các Tạp chí thuộc Viện Khoa học xã hội Việt Nam.

Sau lời giới thiệu của PGS.TS Võ Kim Cương, Tổng biên tập tạp chí Nghiên cứu Lịch sử, Phó Chủ tịch Liên chi hội Nhà báo Viện Khoa học xã hội Việt Nam, PGS.TS Trần Đức Cường, Phó Chủ tịch Viện Khoa học xã hội Việt Nam kiêm Chủ tịch Liên chi hội Nhà báo Viện Khoa học xã hội Việt Nam đã phát biểu khai mạc Hội nghị và giới thiệu nội dung làm việc tập trung vào ba chủ đề chính: Nghe và thảo luận về Báo cáo công tác tạp chí của Viện Khoa học xã hội Việt Nam; thảo luận góp ý về chuyển đổi cơ chế quản lý và hoạt động báo chí từ cơ chế bao cấp sang đơn vị hành chính sự nghiệp có thu; thảo luận góp ý Nghị định về hoạt động Tạp chí của Viện Khoa học xã hội Việt Nam.

Thay mặt Ban chấp hành Liên chi hội Nhà báo Viện Khoa học xã hội Việt Nam, PGS.TS Trần Đức Cường đã đọc Báo cáo công tác tạp chí. Báo cáo nhấn mạnh: những năm gần đây hoạt động Tạp chí của Viện Khoa học xã hội Việt Nam đã có những bước phát triển mạnh mẽ cả về nội dung, hình thức và lực lượng cán bộ làm công tác tạp chí.

Cho đến năm 2007, Viện Khoa học xã hội Việt Nam có 27 tờ Tạp chí có giấy phép xuất bản, đã xuất bản 41 sản phẩm báo chí, trong đó có 26 tờ tạp chí tiếng Việt và 15 tờ Tạp chí tiếng Anh. Năm 2006 có một số tạp chí đã tăng kỳ từ 6 kỳ/năm lên 12 kỳ/năm, một số tạp chí xuất bản thêm tờ tiếng Anh. Năm 2006 hầu hết các tờ tạp chí của Viện Khoa học xã hội Việt Nam đã hoàn thành kế hoạch xuất bản.

Về nội dung: các tạp chí của Viện Khoa học xã hội Việt Nam đã công bố kịp thời các công trình nghiên cứu của các nhà khoa học xã hội và nhân văn, góp phần thúc đẩy sự nghiệp Đổi mới. Đặc biệt các tạp chí đã làm tốt chức năng cung cấp các luận cứ khoa học cho các nhà hoạch định chính sách, cán bộ quản lý, giới khoa học, giảng dạy, học sinh, sinh viên... Tuyệt đại bộ phận các tạp chí của Viện Khoa học xã hội Việt Nam là tạp chí đầu ngành và hoạt động của nó đã thể hiện được vai trò đó.

Báo cáo cũng chỉ ra một số hạn chế cần khắc phục như: còn ít tạp chí đề cập những vấn đề lớn của đất nước trong khi yêu cầu của công cuộc Đổi mới đang đòi hỏi những bài viết có tính lý luận khái quát, những bài viết có tính đúc kết, đánh giá tổng thể. Mặt khác, trên một số tạp chí vẫn còn tình trạng đăng tải những bài có chất lượng chưa cao. Về mặt phát hành có thực tế là tuy số kỳ và loại tạp chí có tăng nhưng số xuất bản có chiều hướng giảm hơn.

Trong phần phương hướng công tác tạp chí, báo cáo nhấn mạnh: tiếp tục nâng cao chất lượng tạp chí là yêu cầu cấp thiết, có những cải tiến cả về hình thức và nội dung như mở rộng chuyên mục, tăng cường thảo luận, tranh luận, trao đổi khoa học trên tạp chí... Đẩy mạnh công tác phát hành, đổi mới cơ chế quản lý tạp chí trong thời kỳ mới.

Hội nghị đã dành nhiều thời gian thảo luận góp ý cho Báo cáo cũng như hai vấn đề

đã nêu là thảo luận góp ý về chuyển đổi cơ chế quản lý và hoạt động báo chí từ cơ chế bao cấp sang đơn vị hành chính sự nghiệp có thu; thảo luận góp ý về Nghị định về hoạt động Tạp chí của Viện Khoa học xã hội Việt Nam. Hội nghị rất sôi nổi với nhiều ý kiến phát biểu của các nhà khoa học là Tổng biên tập và cán bộ các tạp chí khoa học xã hội và nhân văn, các Viện trưởng và lãnh đạo các cơ quan chức năng thuộc Viện Khoa học xã hội Việt Nam.

Tất cả các ý kiến đều hướng tới mục tiêu nâng cao hơn nữa chất lượng của các tạp chí khoa học xã hội và nhân văn nhằm đáp ứng yêu cầu của công cuộc Đổi mới trong thời kỳ công nghiệp hóa và hiện đại hóa đất nước.

Xuân Nam

Hội thảo “Xã hội dân sự: Khái niệm và các hướng tiếp cận nghiên cứu” của Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh Viện Xã hội học

Viện Nhà nước và Pháp luật

Trong những năm gần đây, sự phát triển của xã hội dân sự được đặt ra như một yêu cầu cấp bách trong sự nghiệp xây dựng một “xã hội công bằng, dân chủ và văn minh” của nước ta trong thiên niên kỷ mới. Bởi vậy, bên cạnh việc nghiên cứu, phát triển lý luận về xây dựng và phát triển kinh tế thị trường, xây dựng Nhà nước pháp quyền ... thì vấn đề xã hội dân sự ở Việt Nam cũng đã được tập trung nghiên cứu, đề cập trên các diễn đàn khoa học và trong các công trình nghiên cứu, dưới nhiều góc độ, bình diện, tư duy, nhận thức khoa học khác nhau. Những yêu cầu nhận thức về xã hội dân sự đòi hỏi quan điểm và hướng tiếp cận nghiên cứu liên ngành khoa học xã hội, trong đó có liên ngành Luật - Xã hội học.

Đáp ứng nhu cầu tìm hiểu, nghiên cứu vấn đề này của các đoàn viên, ngày 14/8/2007,

liên chi đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh Viện Xã hội học và Viện Nhà nước và Pháp luật đã phối hợp tổ chức Hội thảo khoa học với chủ đề: “Xã hội dân sự: Khái niệm và các hướng tiếp cận nghiên cứu”. Mục tiêu của Hội thảo là tạo diễn đàn để các nghiên cứu viên trẻ trao đổi quan điểm, kinh nghiệm nghiên cứu về chủ đề xã hội dân sự, trước hết là khái niệm và các hướng tiếp cận nghiên cứu.

Tham dự Hội thảo có đại diện Ban lãnh đạo Viện Xã hội học, Viện Nhà nước và Pháp luật, đại diện Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh Viện Khoa học xã hội Việt Nam, các đoàn viên chi đoàn hai Viện và các nhà nghiên cứu có quan tâm.

Tại Hội thảo, các đại biểu đã nghe nghiên cứu viên hai Viện trình bày nhiều tham luận, bài viết nghiên cứu, bao gồm:

1. Xã hội dân sự ở Pháp.
2. Xã hội công dân: Khái niệm và hướng tiếp cận tại Trung Quốc.
3. Các tổ chức phi chính phủ trong nước: Động thái cho một xã hội dân sự ở Việt Nam.
4. Pháp luật về Hội ở Việt Nam.
5. Vai trò của các hiệp hội trong phát triển xã hội dân sự ở Việt Nam - Một số định hướng nghiên cứu.

Các đại biểu cũng tiến hành trao đổi, đóng góp ý kiến cho các bài viết, đồng thời thảo luận sâu rộng hơn về xã hội dân sự và các vấn đề có liên quan.

PGS.TS Phạm Hữu Nghị, Tổng Biên tập Tạp chí Nhà nước và Pháp luật phát biểu ý kiến đóng góp về nội dung hội thảo, mong muốn Hội thảo lần sau sẽ cởi mở và đóng góp nhiều tham luận tích cực hơn nữa.

Đồng chí Bùi Trường Giang, Bí thư Ban Chấp hành Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh Viện Khoa học xã hội Việt Nam biểu dương tinh thần hoạt động của hai chi đoàn,

đồng thời khuyến khích các chi đoàn tiếp tục tổ chức nhiều chương trình hội thảo khoa học nhằm trao đổi kinh nghiệm, nâng cao năng lực và phục vụ công tác của các Viện.

Hội thảo là một hoạt động khoa học rất bổ ích và thiết thực đối với các cán bộ nghiên cứu trẻ, nhằm trang bị những hành trang cần thiết cho con đường nghiên cứu khoa học của mình.

Lê Hoa

Hội thảo: “Giáo dục cho trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt: vấn đề - xu hướng và triển vọng”

Ngày 21 tháng 6 năm 2007, tại Hà Nội, Trung tâm nghiên cứu quyền trẻ em phối hợp với Trung tâm Hỗ trợ Nghiên cứu châu Á - Đại học Quốc gia Hà Nội; ủy ban Dân số, Gia đình và trẻ em; Quỹ Giáo dục Cao học Hàn Quốc tổ chức Hội thảo Quốc gia: “*Giáo dục cho trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt: vấn đề - xu hướng và triển vọng*”.

Hội thảo đã thu hút được nhiều đại biểu ở cấp Trung ương như: ủy ban Dân số, Gia đình và Trẻ em, Bộ Giáo dục và Đào tạo, Bộ Lao động, Thương binh và Xã hội, Hội khuyến học Việt Nam, Viện Xã hội học... cùng đại biểu các tỉnh thành, địa phương trong cả nước, các trường phục hồi chức năng cho trẻ khuyết tật, các đơn vị nghiên cứu, các tổ chức phi chính phủ và tổ chức quốc tế như CRS; UNESCO; UNICEF; PLAN; SCS; SUK...

Cuộc Hội thảo này được diễn ra trong bối cảnh chính phủ Việt Nam thực hiện các mục tiêu thiên niên kỷ “Giáo dục cho mọi người”, tiến tới xây dựng một “xã hội học tập” trong đó phát triển một hệ thống giáo dục toàn diện để thúc đẩy các giá trị nhân văn, kinh tế và xã hội của Việt Nam, tạo điều kiện cho trẻ em - đặc biệt là các trẻ em thiệt thòi có cơ hội được học tập, giúp cho mọi trẻ em có cơ hội phát huy hết tiềm năng của mình để tham gia đóng góp vào các hoạt

động kinh tế - xã hội.

Hội thảo lần này cũng hướng tới việc tìm kiếm các giải pháp thực tế để thực hiện một trong những mục tiêu đã được nêu ra tại Diễn đàn giáo dục thế giới (Sénégal, tháng 4 năm 2000) “*Đảm bảo đến năm 2015 tất cả trẻ em, nhất là trẻ em gái, trẻ em có hoàn cảnh khó khăn và con em dân tộc thiểu số được tiếp cận và hoàn thành giáo dục tiểu học bắt buộc miễn phí với chất lượng tốt*” mà chính phủ Việt Nam đã cam kết.

Hội thảo diễn ra sôi nổi với sự trao đổi, thảo luận tập trung của các Đại biểu và chia sẻ kinh nghiệm xung quanh các chủ đề: “*Thực trạng công tác giáo dục cho trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt tại Việt Nam hiện nay*”; “*Những cơ hội và thách thức trong công tác giáo dục đối với trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt*”; “*Những giải pháp, chính sách, cơ chế tạo dựng cơ hội học tập cho trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt*”... để hướng đến việc tìm kiếm các giải pháp, đề ra các hành động cụ thể, tháo gỡ cơ chế và cam kết sự phối hợp chặt chẽ của các cơ quan, ban, ngành, nhằm tạo dựng cơ hội tiếp cận giáo dục cho trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt.

Hoàng Anh